

огляд місця події слідчим і спеціалістом. Якщо існує декілька місць подій, на практиці слідчий і спеціаліст окремо один від одного здійснюють огляд, що є невірним.

Отже, огляд місця події має достатню теоретичну основу: розроблені методи, тактики проведення, існує чітка послідовність дії осіб, залучених до даної процедури. Проте існують і деякі прогалини та недоопрацювання даного питання, як теоретично, так і законодавчо.

Література

1. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show>.
2. Маркус В.В. Криміналістика: навч. посіб. Київ: Кондор, 2007, 558 с.
3. Погорецький М.А. Криміналістика: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2015, 544 с.

УДК 343.223(043.2)

Ярошенко В. А., студент,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Сисоєва В. П., к.ю.н., доцент

ВІДМЕЖУВАННЯ ЗЛОЧИНУ ВІД МАЛОЗНАЧНОГО ДІЯННЯ

Поняття злочину є однією з найголовніших категорій кримінального права, адже саме воно є підґрунтям для широкого спектру регулювання кримінально-правових відносин. У сучасних умовах все частіше мають місце діяння, які вважаються злочинними лише формально, та не підпадають під ознаки складу злочину. Правова природа таких діянь досить специфічна і неоднозначна, тому вимагає більшої уваги.

Звертаючись до КК України, зокрема до ч. 1 ст. 11, можна зазначити, що законодавець визначив чітко всі необхідні ознаки змісту злочину: діяння; суспільна небезпека; протиправність; винність; вчинення суб'єктом та караність [1, с. 8].

Визначивши всі ознаки злочину, у ч. 2 ст. 11 КК України передбачено випадок, коли наявність у діянні лише формальних ознак будь-якого складу злочину, передбаченого законом, ще не є доказом того, що діяння злочинне. Згідно із ч. 2 ст. 11 КК України не є злочином дія чи бездіяльність, яка хоча формально і містить ознаки будь-якого діяння, передбаченого цим Кодексом, але через малозначність не становить суспільної небезпеки, тобто не заподіяла і не могла заподіяти істотної шкоди фізичній чи юридичній особі, суспільству або державі. Проблема в тому, що КК України не дає чітких критеріїв при встановленні малозначності діяння. Малозначне діяння може мати тільки формальний склад, який міститься в сукупності об'єктивних та суб'єктивних ознак, які

характеризують діяння як малозначне [2, с. 190].

Об'єкт злочину в значній мірі визначає ступінь суспільної небезпеки злочину, тому сам по собі об'єкт посягання малозначним бути не може. При визначенні малозначного діяння, головним чином, оцінюється шкода, що заподіяна об'єкту, але у випадках, коли предмету діяння також заподіяна шкода в вигляді пошкодження або знищення, до уваги також приймаються кількісні та якісні властивості предмета. Тобто, об'єкт злочину – це суспільні відносини, тож можна зробити висновок, що там, де немає посягання на суспільні відносини або таке посягання носить малозначний характер, в результаті чого суспільним відносинам не завдається шкода, немає злочину.

Діяння може визнаватися малозначним не лише за властивостями об'єкту, а й за характером способу дії або бездіяльності. Головним критерієм при розмежуванні малозначного діяння від повноцінного злочину є наявність чи відсутність суспільної небезпеки у діях особи, яка його вчинила. Суспільна небезпечність, як ознака кримінально-правового діяння, значить, що дія або бездіяльність завдає або може завдати значну шкоду суспільним відносинам, тому відсутність суспільної небезпечності дії або бездіяльності або її мізерний характер може призвести лише до настання незначної шкоди. Спосіб дії – це певний порядок, метод, послідовність рухів, що застосовує особа. Від способу дії залежить характер і тяжкість наслідків, тому він надає дії або бездіяльності якісну визначеність. Це значить, що якщо спосіб дії за змістом не являє великої суспільної небезпеки або, взагалі, є мізерним, може носити незначний характер, та в сукупності з іншими ознаками діяння може бути визначене як малозначне.

Малозначність діяння та відсутність шкідливих наслідків – ознаки, нерозривно пов'язані між собою. Без малозначності не можуть бути відсутні шкідливі наслідки, а при наявності тяжких наслідків не можна говорити про малозначність діяння. Під злочинними наслідками треба розуміти передбачені кримінальним законом зміни, які мають місце під впливом дії або бездіяльності. Такі наслідки можуть носити матеріальний або нематеріальний характер, де до нематеріальних відносяться: моральні, фізичні та політичні наслідки.

Суб'єктивна сторона злочину характеризує психічне ставлення особи до вчиненого нею суспільно небезпечного діяння. Тому, в будь-якому випадку, при аналізі об'єктивних ознак діяння, які мають вирішальне значення при малозначності діяння, треба враховувати і особливості суб'єктивної сторони. Малозначне діяння може бути таким лише тоді, коли і за умислом особа бажала вчинити незначні дії, які тягнуть малозначні наслідки. Якщо умисел та характер дій не збігаються, не можна говорити про малозначність діяння [3].

Отже, особливо важливим є правильне відмежування злочину від

малозначного діяння, адже це є підґрунтям для правильної кримінальної кваліфікації, допоможе уникнути помилок при вирішенні кожної справи, що знизить вірогідність завдання шкоди інтересам фізичних та юридичних осіб. Закріплення уточнених, конкретних ознак малозначного діяння дозволить правозастосовчим органам та відповідним посадовим особам правильно застосовувати закон.

Література

1. Кримінальний кодекс України: чинне законодавство зі змінами та доповненнями станом на 1 верес. 2017 р.: (офіц. текст). 2017. 212 с.

2. Козенко Т.Є. Критерії та ознаки малозначності діяння за кримінальним законодавством України. Наукові записки. Спеціальний випуск. 2000. С. 186-189.

3. Тихий В.П., Панов М.І. Злочин: його види та стадії. Київ: Промені, 2007. 40 с.

УДК 343.237(043.2)

Яцун О.Д., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Сисоєва В.П., к.ю.н., доцент

КВАЛІФІКАЦІЯ НЕВДАЛОЇ СПІВУЧАСТІ: ТЕОРЕТИЧНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Поняття «невдала співучасть» у Кримінальному кодексі України [1] відсутнє, проте як кримінально-правове явище існує у слідчо-судовій практиці та є предметом дослідження у кримінально-правовій науці. Більшість науковців погоджуються з думкою, що під невдалою співучастю у злочині слід розуміти умисні діяння, спрямовані на вчинення злочину спільно з іншими суб'єктами, які, однак, не призвели до бажаного результату [2, с. 209-210], а отже така співучасть утворюється тоді, коли всупереч волі винного не досягнуто спільності діянь [3, с. 156].

Питання кваліфікації невдалої співучасті вирішуються неоднозначно в кримінально-правовій науці, а тому і слідчо-судова практика є суперечливою. Це пояснюється тим, що пересікаються два кримінально-правових інститути – співучасть у злочині і стадії вчинення злочину.

Найбільш поширеною в науці кримінального права є позиція, згідно з якою невдала співучасть має бути кваліфікована як готування до злочину. Аргументом на користь такого підходу слугує сприйняття невдалої співучасті як підшукування співучасників, тобто створення умов вчинення злочину, яке є ознакою готування до злочину.

Як зазначає Н. Маслак, «підшукування співучасників», яке становить зміст дій невдалого підбурювання та пособництва, слід розглядати як